
Setge de Malta 1798

Autor:

Data de publicació: 22-12-2011

El setge de Malta fou un setge i bloqueig de dos anys de la guarnició francesa tancada a La Valletta, la ciutat més gran i principal port de l'illa mediterrània de Malta, ocorregut entre 1798 i 1800. La Valletta havia estat capturada per una força expedicionària francesa durant la campanya de la Mediterrània de 1798 i guarnicionada amb 3000 homes comandats per Claude-Henri Belgrand de Vaubois. Quan la Flota Francesa de la Mediterrània va ser destruïda en la batalla del Nil l'1 d'agost de 1798, la Royal Navy va ser capaç d'iniciar un bloqueig a Malta, recolzada per un alçament de la població nativa en contra del domini francès. Forçada a retirar-se a La Valletta, la guarnició francesa va patir una gran escassetat d'aliments, agreujada per l'eficàcia del bloqueig britànic. Encara que els van arribar petites quantitats de subministraments a principis de 1799, els francesos no van aconseguir més aliments, cosa que va tenir efectes desastrosos en la salut, moral i capacitat de combat de les tropes gales.

Al febrer de l'any 1800, 01:00 comboi enviat des Toló sota comandament del contraalmirall Jean-Baptiste Perrée va buscar reabastecer a la guarnició. La esquadra de bloqueig, comandada pel almirall Horatio Nelson va interceptar el comboi i en la subsegüent batalla Perrée va resultar mort i el seu nau capitana, la Généreux, va ser capturada. Al següent mes, el navili de línia francès Guillaume Tell va salpar de La Valletta amb destinació a Toló carregat de soldats, però va ser interceptat i, en una dura batalla lliurada el 31 de març, va ser forçat a rendir-se davant d'una gran esquadra britànica. Aquestes derrotes van mostrar que la posició francesa a La Valletta era insostenible i que la rendició era inevitable. Encara Vaubois va continuar la resistència cinc mesos, finalment es va rendir el 4 de setembre, moment en què la desnutrició i el tifus causaven una mortalitat de cent homes per dia. Malta es va mantenir sota control britànic, la qual cosa va ser un factor important en l'inici de les Guerres Napoleòniques en 1803. Aquest domini es va mantenir durant 164 anys, fins que el 1964 va obtenir la seva independència.

índex

1 Invasió francesa de Malta

1.1 Batalla del Nil

2 Insurrecció maltesa

2.1 Captura de Goig

3 Bloqueig

4 Inanició i socors

4.1 Batalles de combois

4.2 El viatge de Nelson

4.3 Rendició

5

6 Bibliografia

Invasió francesa de Malta

Article principal: Presa de Malta (1798)

El 19 de maig de 1798 una flota francesa va salpar de Toló escortant una força expedicionaria d'aproximadament 30 000 homes comandats pel general Napoleó Bonaparte. La força tenia com a destí Egipte. Bonaparte buscava expandir la influència francesa a Àsia i així forçar el Regne Unit a signar la pau a les Guerres revolucionàries franceses, iniciades el 1792. Van navegar cap al sud-est, el comboi va obtenir transports addicionals en ports italians i a les 05:30 del 9 de juny va arribar a la Valletta, la ciutat portuària fortificada a l'illa de Malta. En aquest moment, Malta i les illes veïnes eren governades pels Cavallers de Sant Joan, una antiga i influent ordre militar, afeblida per la pèrdua dels seus ingressos durant la Revolució francesa. L'Ordre estava composta per homes de tota Europa, entre ells molts francesos, que governaven a la majoria de la població maltesa de les illes. El cap de Govern era el gran mestre Ferdinand von Hompesch zu Bolheim, que no va permetre al comboi de Bonaparte entrar a La Valletta i prendre subministraments amb l'argument que la neutralitat de Malta significava que només dos vaixells podien entrar a la vegada.

Ferdinand von Hompesch zu Bolheim va ser el gran mestre de l' Ordre de Malta que va rendir l'illa a la flota de Napoleó.

En rebre aquesta resposta, immediatament Bonaparte va ordenar a la seva flota bombardejar La Valletta i l'11 de juny el general Louis Baraguey d'Hilliers va dirigir un desembarcament militar en què centenars de soldats van prendre terra en set punts estratègics de l'illa. Els cavallers francesos van desertar i els restants no van poder organitzar una resistència eficaç. Aproximadament 2000 milicians nadius maltesos van resistir durant 24 hores, però van haver de retirar-se a La Valletta una vegada que la ciutat de Mdina va caure davant el general Claude-Henri Belgrand de Vaubois. Tot i que La Valletta era prou fort com per resistir un llarg setge, Bonaparte va negociar la rendició amb Hompesch, que va accedir a cedir Malta i tots els seus recursos als francesos a canvi de béns i pensions per a ell i els seus cavallers. Bonaparte llavors va establir una guarnició a les illes, deixant 4000 homes comandats per Vaubois, mentre que la resta de la força va navegar cap a l'est a Alexandria el 19 de juny.

Batalla del Nil

Article principal: Batalla del Nil

El comboi de Bonaparte va ser perseguit per tota la Mediterrània per una flota britànica de catorze navilis de línia comandada per l'almirall Horatio Nelson. En assabentar Nelson de la invasió de Malta, va intentar interceptar als francesos en el seu pas cap a Egipte. La força de Nelson es va avançar a la flota francesa a la nit del 22 de juny i va arribar a Alexandria el 28 de juny. Nelson creia que els francesos tenien un objectiu diferent, per la qual cosa va tornar cap al nord al dia següent per reconèixer les costes de Anatòlia i es va perdre l'arribada de Bonaparte el 30 de juny. No obstant oposició, Bonaparte va desembarcar el seu exèrcit, va marxar fins Alexandria i va capturar la ciutat. La flota va rebre ordres d'ancorar prop de la badia de Abukir i esperar instruccions. L'1 d'agost Nelson va tornar a la costa egípcia i va descobrir la flota francesa ancorada. Per mitjà d'un atac, els vaixells de Nelson van aconseguir capturar nou navilis de línia francesos i destruir dos, inclòs el vaixell insígnia francès Orient, rebent a canvi només danys menors. La destrucció de la Flota Mediterrània Francesa li va atorgar el control del mar a la Royal Navy, a qui aviat se li van unir el Regne de Portugal, el Regne de les Dues Sicílies, el Imperi rus i el Imperi Otomà com a part de la precipitadament organitzada Segona Coalició contra França.

Insurrecció maltesa

A Malta, els francesos ràpidament van desmantellar les institucions dels Cavallers de Sant Joan. La propietat

eclesiàstica va ser saquejada i confiscada per pagar l'expedició a Egipte, un acte que va generar una considerable ira entre els profundament religiosos maltesos. El 2 de setembre aquesta ira va esclatar en una insurrecció durant la subhasta de la propietat eclesiàstica; en pocs dies, milers de soldats irregulars maltesos s'havien dirigit a la guarnició francesa a La Valletta. La Valletta va ser envoltada per aproximadament 10 000 infants irregulars dirigits per Emmanuel Vitale i pel canonge Saverio Caruana. Els maltesos estaven armats amb vint canons i una petita flotilla de canoneres. Encara que va haver intermitents escaramusses entre la guarnició i els maltesos, la fortalesa era massa forta perquè els irregulars la assaltessin.

Més tard, un comboi britànic conformat per tretze maltesos vaixells comandats pel almirall James Saumarez va aparèixer en els voltants de l'illa. Els supervivents de la batalla del Nil necessitaven urgents reparacions dels seus vaixells, per la qual cosa van ser incapaços d'ajudar directament en el setge. No obstant això, Saumarez es va reunir amb representants dels maltesos i el 25 de setembre va enviar una oferta de treva a Vaubois en nom seu. Vaubois va contestar:

És possible que s'hagi oblidat que els francesos dominem aquest lloc. El destí dels seus habitants no és una cosa que li concerneixi a vostè. Quant a la seva ultimàtum, els soldats francesos no estan acostumats a aquest estil.

Incapaç de persuadir els francesos de rendir-se, Saumarez va lliurar als maltesos 1200 mosquetes per continuar amb el setge. Saumarez, incapaç de retardar les reparacions més temps, va salpar cap a Gibraltar a la fi del mes.

A mitjans de setembre, una esquadra de vaixells portuguesos també havia arribat a l'illa, entre ells els navilis de línia Príncep Real, Rainha de Portugal, São Sebastião, Afonso de Albuquerque i el britànic l'HMS Lion, tots comandats pel marquès de Niça, Tomàs Xavier Teles de Castro dona Gamma. Aquesta flota havia salpat des del riu Tajo per reforçar la flota de Nelson i després d'una breu estada a la costa de Malta va continuar feia Alexandria. Els vaixells portuguesos van tornar al bloqueig de l'illa a l'octubre.

El 12 d'octubre, els navilis de línia britànics HMS Alexander, comandat per l'almirall Alexander Ball, HMS Culloden, al comandament de l'almirall Thomas Troubridge i HMS Colossus, a càrrec del vicealmirall George Murray, es van unir a la flota de Castro dona Gamma i es va donar així inici formal a un bloqueig. El mateix dia, Vaubois replegar l'últim dels seus soldats dins de la fortificada ciutat de La Valletta, acompanyat per aproximadament cent maltesos que s'havien unit a les forces franceses. La guarnició comptava amb més de 3000 homes i al principi estava ben proveïda. Al port va situar als navilis de línia, el Dego i el Athénien, a més de la fragata Carthaginoise, les quals formaven part de la Marina maltesa, així com les nouvingudes Guillaume Tell i les fragates Justice i Diane, supervivents de la batalla de l'Nil, totes comandades pel contraalmirall Pierre-Charles Villeneuve, que va arribar a Malta a finals de setembre.

Captura de Goig

El 24 d'octubre, després d'una estada de deu dies a Nàpols, Nelson es va unir a la esquadra del bloqueig en l'HMS Vanguard, acompanyat per l'HMS Minotaur. El 28 d'octubre, Ball va completar amb èxit les negociacions amb la guarnició francesa a la petita illa de Gozo, composta per 217 soldats francesos que van acceptar rendir-se sense lluitar i transferir l'illa, les fortificacions, 24 canons, una gran quantitat de municions i 3200 sacs de farina als britànics. Encara que l'illa va ser formalment reclamada per Ferran I de les Dues Sicílies, va ser administrada pel Regne Unit i representants maltesos, la primera acció va ser distribuir els subministraments capturats als 16 000 habitants de l'illa. Malta i les illes veïnes no eren autosuficients i ràpidament els recursos de les illes van ser insuficients per resoldre el repte d'alimentar la població, particularment amb tants homes lluitant. Encara que formalment dominava l'illa, el rei Ferran es va negar a ajudar amb els subministraments, deixant a Ball i els seus capitans la responsabilitat de transportar els subministraments des d'Itàlia. A finals d'any, el nombre de tropes en el camp havia decrescut de 10 000 a 1500, recolzats per 500 Royal Marines i marins portuguesos, provinents de l'esquadró de bloqueig. La flota de bloqueig consistia en cinc vaixells britànics i 4 portuguesos, que operaven des de Sant Pawl il-Ba?ar i Marsaxlokk, a l'illa de Malta.

Bloqueig

Napoleó va cometre un dels seus errors estratègics en conquerir Malta, ja que va propiciar la seva posterior presa per la Armada Britànica, que l'utilitzaria com a base naval al Mediterrani.

1799 va ser un any frustrant per a les tropes britàniques i malteses desplegades a Malta perquè els van negar repetides vegades els reforços necessaris. James St Clair-Erskine, comandant de les Forces del Exèrcit Britànic a la Mediterrània, va considerar que la Guerra de la Segona Coalició a Itàlia i la defensa Menorca tenien prioritat sobre el setge de Malta, mentre que els napolitans també van seguir negant assistència. Una esquadra russa comandada per l'almirall Fyodor Fyodorovich Ushakov va aparèixer breument a l'illa al gener, però gairebé immediatament va rebre l'ordre d'unir-se a les forces russes i turques en el setge a l'illa de Corfú. A més de les dificultats que afrontaven els aliats per obtenir aliments per a la població de Malta, els francesos van aconseguir evadir el bloqueig i enviar subministraments a la primera part de l'any: al gener de 1799 01:00 goleta va arribar a La Valletta provinent de Ancona i al febrer la fragata Boudeuse va aconseguir sortejar el bloqueig i va entrar al port amb subministraments enviats des Toló. Al maig, 01:00 expedició francesa major comandada per l'almirall Etienne Eustache Bruix va entrar a la Mediterrània occidental, forçant a Nelson replegar els seus vaixells per tota la regió i aixecar temporalment el bloqueig a Malta. Durant aquesta operació, una sèrie de vaixells de subministrament francesos es van aprofitar de l'absència de l'esquadró britànic per entrar a La Valletta.

No obstant això, malgrat els ocasionals vaixells de subministrament, la guarnició francesa va esgotar ràpidament els aliments. Per estalviar recursos, els francesos van forçar als maltesos a retirar-se de la ciutat, de manera que la població civil es va reduir de 45 000 habitants el 1799 a 9000 a l'any 1800. Nelson va prendre el comandament del bloqueig, mentre que Ball va ser nomenat president del Congrés Nacional Maltès i va servir com a enllaç entre els comandaments militars i civils de Malta i va dirigir la distribució de subministraments a la població maltesa, que estava començant a patir de malalties provocades per l'escassetat d'aliments. Va ser reemplaçat en el comandament de l'Alexander pel seu primer tinent, William Harrington. L'1 de novembre Nelson va oferir un cop més termes de rendició a Vaubois, però aquest novament els va rebutjar, responent:

Estem disposats a merèixer l'estima de la nostra nació, així com vostès la de la seva; estem decidits a defensar aquesta fortalesa fins al final.

En aquells dies Nelson comandava el bloqueig a distància, ja que vivia a la cort napolitana, en Palerm. Allà es lliurava al joc i a la vida de l'alta societat, cada vegada més proper a Emma Hamilton, esposa de l'ambaixador William Hamilton. El seu comportament va ser molt criticat, no només pel seu oficial en cap, el vicealmirall George Elphinstone, sinó també per vells amics com Thomas Troubridge, qui li va escriure: «Si sabés el que els seus amics senten per vostè, estic segur que acabaria amb totes els festes nocturnes... demano a la seva Senyoria, aturi ». Al desembre de 1799, Erskine va ser reemplaçat pel tinent general Henry Edward Fox, qui immediatament va enviar 800 soldats de la guarnició a Messina a Malta comandades pel general de brigada Thomas Graham. Aquestes tropes van omplir el buit deixat per la retirada de les forces portugueses, que havien rebut l'ordre de tornar a Lisboa. Les malalties van començar a estendre per la ciutat d'acord les racions s'acabaven. L'arribada d'un avís al gener de 1800 amb la notícia dels successos del 18 de Brumari que va fer primer cònsol de França a Bonaparte va provocar un breu respir i una declaració pública de Vaubois en la qual va declarar que la ciutat mai es rendiria, encara que les condicions seguessin deteriorant-se.

Inanició i socors

Batalles de combois

A principis de febrer de 1800, el Govern napolità, restablert en Nàpols després de ser expulsat l'any anterior, finalment va accedir a participar en el setge; 1200 homes van embarcar en el vaixell insígnia del vicealmirall George Elphinstone, l'HMS Queen Charlotte, i van desembarcar a Malta. Durant un temps, Elphinstone i Nelson es van mantenir en l'esquadra del bloqueig, que consistia en sis navilis de línia i diverses fragates britàniques i napolitanes. El 17 de febrer es va rebre un missatge provinent de la fragata HMS Success, que estava estacionada fora de Sicília per esperar als reforços francesos: el Capità Shuldham Peard va informar que havia perseguit a una esquadra de sis o set vaixells francesos que es dirigien a Malta. Aquests navilis eren una esquadra d'ajuda, enviada des de Toló amb grans quantitats d'aliments i 3000 soldats addicionals, comandada pel contraalmirall Jean-Baptiste Perrée des de la Génèreux, un dels navilis de línia que havien escapat del Nil dos anys abans. El 18 de febrer el comboi va ser albirat per guaites de l'Alexander, el que va donar inici a una persecució en la qual el Success va capturar un transport francès i va atacar a la Génèreux. Tot i que la fragata va resultar danyada en el combat, la segona andanada llançada al Success va ferir mortalment Perrée i va retardar al vaixell prou perquè l'HMS Foudroyant, comandat per Nelson, i el HMS Northumberland s'unissin a la batalla. Inferior en nombre, el Génèreux es va rendir.

Poc després de la captura del Génèreux, Elphinstone va tornar al Queen Charlotte a costes italianes, on el vaixell insígnia es va perdre a causa d'un incendi que va matar més de 700 dels seus tripulants; Elphinstone, però, es trobava en terra en aquest moment. Abans de marxar, Elphinstone li va prohibir a Nelson tornar a Palerm. Nelson va ignorar

l'ordre i al març es trobava a Palerm en una oberta aventura amorosa amb Emma Hamilton. En la seva absència, Troubridge va prendre el comandament del bloqueig i va delegar temporalment al capità Manley Dixon, que va el 31 de març va conduir l'esquadra al canal de Malta quan el Guillaume Tell, al comandament de Denis Decrès, va intentar escapar de la Valletta. albirat per la fragata HMS Penelope comandada pel capità Henry Blackwood, el Guillaume Tell va ser perseguit cap al nord, sent atacat primerament per la Penelope i després pel HMS Lion. Finalment, l'arribada del poderós Foudroyant al comandament del capità Edward Berry va ser massa per Decrès; va continuar, però, lluitant dues hores abans que es veiés obligat a rendir el seu maltractat i desmantellat vaixell. En l'enfrontament Decrès va perdre més de dos-cents homes entre morts i ferits.

El viatge de Nelson

Com a conseqüència d'aquestes derrotes en el mar i amb els subministraments a La Valletta disminuint, els britànics van enviar una altra exigència de rendició. Vaubois un cop més la va rebutjar, amb la resposta:

Aquest lloc es troba en una situació molt favorable i em dec massa al servei al meu país i al meu honor com per escoltar les seves propostes.

La relació que Nelson va mantenir amb Emma Hamilton va ser criticada per considerar que va afectar el desenvolupament de les operacions.

En realitat, la situació era greu: durant febrer els preus dels aliments bàsics eren de 16 francs per un au de corral, 12 francs per un conill, 20 sòlids per un ou, 18 sòlids per un enciam, 40 sòlids per una rata i 6 francs per una lliura de peix. Per als civils malalts de tifus, l'únic menjar disponible era sopa de carn de cavall.

El 23 d'abril Nelson es va retirar de Palerm al Foudroyant, amb sir William i Emma Hamilton a bord com els seus convidats. El grup va visitar Siracusa i després va viatjar a La Valletta, on Berry va portar al Foudroyant massa a prop del port, raó per la qual va ser atacat per la bateries franceses. No hi va haver danys, però Nelson va enfurir perquè es va posar en perill a Emma i immediatament va ordenar a Berry retirar-se. El seu enuig va ser exacerbat pel rebuig d'Emma de retirar-se del alcàsser durant el breu intercanvi de foc. A partir d'allà, el Foudroyant ancorar en Marsa Sirocco, on Nelson i Emma van viure junts i van ser rebuts per Troubridge i Graham. Sir William Hamilton, un destacat antiquari i diplomàtic, va passar el seu temps explorant l'illa. A principis de juny, Nelson i l'equip van tornar a Palerm, començant un llarg viatge terrestre per l'Europa continental fins a Gran Bretanya. Nelson va retirar el Foudroyant i el Alexander del bloqueig, desafiant una altra vegada les ordres explícites de Elphinstone, per ajudar a la família reial napolitana en el seu viatge a Livorno. Enfurismat per la desobediència de Nelson, Elphinstone va comentar públicament: «Lady Hamilton ha tingut el comandament de la flota prou». Al maig, Troubridge va tornar a Gran Bretanya i va ser substituït pel capità George Martin, mentre que Graham va ser substituït pel general de divisió Henry Pigot.

Rendició

El bloqueig britànic va continuar impedit els esforços francesos per reabastecer a La Valletta durant l'estiu de 1800. A l'agost la situació era desesperada: no hi havia cavalls ni animals de càrrega, gossos, gats, aus o conills a la ciutat, les cisternes havien estat buidades i fins i tot la llenya era escassa. La guarnició estava tan desesperada per la necessitat de fusta que la fragata Boudeuse, atrapada pel bloqueig, va ser destruïda per la guarnició assetjada per aconseguir el seu combustible. Amb una derrota inevitable, Vaubois va ordenar a les fragates Diane i Justice intentar dirigir-se a Toulon, donant-los un mínim de tripulació: aproximadament 115 homes a cadascuna. El 24 d'agost, quan el vent era favorable i la nit prou fosca com per ocultar els seus moviments, la fragates es van endinsar en el mar. Gairebé immediatament van ser descobertes per un guaita de l'HMS Success i el seu capità, Peard, va iniciar la persecució, seguit per l'HMS Généreux i el Northumberland. La Diane, al comandament del capità Solen, era massa lenta i Peard

promptament va observar que el vaixell francès era d'una força menor; la Diane va capitular després d'un breu canoneig. La fragata més tard es va convertir en l'HMS Niobe. La Justice, al comandament del capità Jean Villeneuve, va ser més ràpida que els seus perseguidors i finalment va arribar a Toló. Va ser l'única a aconseguir durant el setge.

El 3 de setembre, amb els seus homes morint de fam i malalties a un ritme de més de cent al dia, Vaubois va convocar els seus oficials a un consell en el qual per unanimitat van decidir rendir-se. Al següent dia es van posar en contacte amb els britànics i per la tarda el general Pigot i el capità Martin van signar els termes de la rendició amb Vaubois i Villeneuve. Els maltesos van ser exclosos totalment de les negociacions, encara que el seu comandant, Alexander Ball, es va convertir després en el primer governador de Malta. Els termes de la rendició van ser absoluts: l'illa, les dependències, les fortificacions i els subministraments militars van passar al control britànic, incloent els navilis de línia Athenien i Dego, a més de la fragata Carthagénaise, encara que només el Athenien tenia la suficient qualitat per ser incorporat a la Royal Navy, convertint-se en l'HMS Athenienne. Als altres vaixells se'ls van destruir les seves cabines. També van prendre dos vaixells mercants i una varietat de petits vaixells de guerra.

La captura de Malta va retornar el control de la Mediterrània central al Regne Unit i va ser un pas important en la invasió i l'alliberament d'Egipte del domini francès en 1801. Una condició essencial del Tractat d'Amiens en el mateix any, que va posar fi a les Guerres Revolucionàries Franceses, va ser que Malta fos evacuada pels britànics. Pau I de Rússia va protestar per l'administració britànica de Malta. El disgust del tsar el va portar a planejar, poc abans del seu assassinat, una invasió franco-russa del Orient Mitjà. Alejandro I de Rússia, en ser cap titular de l'Ordre dels Cavallers de Sant Joan, va exigir que es lliurés el control de l'illa a Rússia abans d'acordar una aliança amb el Regne Unit. El primer ministre William Pitt es va negar rotundament i en conseqüència es van iniciar poc després les Guerres Napoleòniques. L'illa es va mantenir sota domini britànic fins aconseguir la seva independència en 1964.

Referències

Cole, pàg. 13

James, Vol. 2, p. 151

Cole, pàg. 10

Cole, pàg. 8

Cole, pàg. 9

Gardiner, pàg. 21

Adkins, pàg. 13

Mostert, pàg. 254

Bradford, pàg. 187

James, Vol. 2, p. 159

Mostert, pàg. 272

Gardiner, pàg. 58

Gardiner, pàg. 67

James, Vol. 2, p. 189

James, Vol. 2, p. 188

Clowes, pàg. 374

Clowes, pàg. 376

Bradford, pàg. 222

Gardiner, pàg. 68

James, Vol. 3, pàg. 14

Clowes, pàg. 390

Frendo, Henry. Ball, Sir Alexander John. Oxford Diccionari de Biografia.

Mostert, pàg. 365

Bradford, pàg. 245

Clowes, pàg. 419

Woodman, pàg. 141

Bradford, pàg. 247

Grocott, pàg. 92

Mostert, pàg. 366

James, Vol. 3, pàg. 16

Clowes, pàg. 421

Woodman, pàg. 143

James, Vol. 3, pàg. 20

Bradford, pàg. 249

Bradford, pàg. 250

Mostert, pàg. 374

Bradford, pàg. 251

James, Vol. 3, pàg. 21

Clowes, pàg. 422

Clowes, pàg. 423

Gardiner, pàg. 78

Herold, pàg. 317

Mostert, pàg. 461

Gardiner, pàg. 70

Bibliografia

Adkins, Roy & Lesley (2006). The War for All the Oceans. Abacus. ISBN 0-34911-916-8.

Bradford, Ernle (1999 [1977]). Nelson: The Essential Hero. Wordsworth Military Library. ISBN 1-84022-202-6.

Clowes, William Laird (1997 [1900]). The Royal Navy, A History from the Earliest Times to 1900, Volume IV. Chatham Publishing. ISBN 1-86176-013-2.

Gardiner, Robert, ed (2001 [1996]). Nelson Against Napoleon. Caxton Editions. ISBN 0-86176-026-4 [isbn= incorrecte (ajuda)].

Grocott, Terence (2002 [1997]). Shipwrecks of the Revolutionary & Napoleonic Era. Caxton Editions. ISBN 1-84067-164-5.

James, William (2002 [1827]). The Naval History of Great Britain, Volume 2, 1797-1799. Conway Maritime Press. ISBN 0-85177-906-9.

James, William (2002 [1827]). The Naval History of Great Britain, Volume 3, 1800-1805. Conway Maritime Press. ISBN 0-85177-907-7.

Mostert, Noel (2007). The Line upon a Wind: The Greatest War Fought at Sea Under Sail 1793-1815. Vintage Books. ISBN 978-0-7126-0927-2.

Woodman, Richard (2001). The Sea Warriors. Constable Publishers. ISBN 1-84119-183-3.

Cole, Joan (2007). Napoleon s Egypt; Invading the Middle East. Palgrave Macmillan. ISBN 9781403964311.

Herold, J. Christopher (1963). The Age of Napoleon. New York: American Heritage Publishing Co

Enllaços externs

The Conflict for Malta, 1798 - 1802